

Kund: Gnesta kommun

Projektnummer: 786105

Bilaga 4 Förslag till skyddsföreskrifter för Visbohammar vattentäkt

Projektledare
Eva-Karin Jonsson
Telefonnummer
+46 10 505 41 50
Mobiltelefonnummer
+46 709 42 43 35
E-post
eva-karin.jonsson@afry.com

Handläggare
Marie Bergengren

Kvalitetsgranskare
Johanna Myrland/Malin Naess

Datum
2022-02-03
Projektnummer
786105

Beställare
Gnesta kommun

Bilaga 4 Förslag till skyddsföreskrifter för Visbohammar vattentäkt

Innehållsförteckning

1	Vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter	4
1.1	Syfte	4
1.2	Skyddszoner	4
2	Skyddsföreskrifter	4
2.1	Allmänt	4
2.2	Övergångsregler	5
2.3	Definitioner	5
2.4	Primär skyddszon.....	8
2.5	Sekundär skyddszon.....	10
3	Allmänna bestämmelser och upplysningar	12
3.1	Information till berörda	12
3.2	Beredskap	12
3.3	Anmälan om olyckshändelse	12
3.4	Ersättning	12
3.5	Dispens	12
3.6	Påföljd vid överträdelse av skyddsföreskrift.....	12
3.7	Tillsyn	13
4	Övrig lagstiftning	13
4.1	Miljöbalkens allmänna hänsynsregler	13
4.2	Ny och ersättande lagstiftning.....	13
4.3	Skyltning	13
4.4	Hantering av avfall	13
4.5	Hantering av brandfarliga vätskor och övriga kemikalier	14
4.6	Användning av kemiska bekämpningsmedel.....	14
4.7	Transport av farligt gods	15
4.8	Avloppsanläggningar och enskilda avlopp	15
4.9	Vattenverksamhet.....	15
4.10	Båttrafik och sanitetstankar	16
4.11	Vattenskoter	16
4.12	Fordonstvätt	16
4.13	Energianläggningar	16
4.14	Skogsbruk	16

1 Vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter

1.1 Syfte

Syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande föreskrifter är att säkerställa kvaliteten och tillgången på dricksvatten från Visbohammar vattentäkt nu och i framtiden. De föreslagna skyddsföreskrifterna ska säkerställa att syftet med skyddet uppnås genom att reglera och motverka sådana verksamheter, hanteringar och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och negativ påverkan på råvattenkvaliteten. Vattenskyddsområdet med tillhörande föreskrifter syftar även till att vara ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning samt att uppmärksamma markägare, räddningstjänst, tillsynsmyndighet, planerare med mera om vattenskyddet så att hänsyn tas i planeringsarbete, i händelse av olyckor och dylikt.

Utgångspunkten för de föreslagna föreskrifterna är den riskanalys som genomförts av potentiella föroreningskällor i vattentäktens tillrinningsområde, bilaga 2 till ansökan. Som stöd för det arbetet har bland annat Havs- och vattenmyndighetens vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden (Rapportnummer 2021:4) gällande vägledning om principer för riskbedömning i arbetet med vattenskyddsområde samt Svenskt Vattens rapport vattenskydd – riskanalys och föreskrifter (Rapportnummer 2015-19), varit vägledande.

1.2 Skyddszoner

Vattenskyddsområdet är indelat i primär och sekundär skyddszon. Skyddszonernas gränser redovisas på karta i bilaga 3 till ansökan. I den primära zonen är riskerna för förorening störst och i den sekundära mindre. Föreskrifterna för skyddszonerna ska säkerställa att råvattnets vattenkvalitet bibehålls.

2 Skyddsföreskrifter

2.1 Allmänt

För ett vattenskyddsområde gäller vissa bestämmelser som regleras i så kallade skyddsföreskrifter. Skyddsföreskrifterna ska bidra till att nå syftet med skyddet i de olika zonerna inom vattenskyddsområdet och är ett komplement till annan lagstiftning.

Tillstånd och dispens för verksamheter eller åtgärder får endast beviljas om syftet med vattenskyddet inte motverkas. Innan dispens eller tillstånd medges ska samråd mellan tillståndsgivande myndighet och vattentäktens huvudman ske.

Om en verksamhet har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas, enligt miljöbalken kapitel 9, 11 eller 12 eller enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken, behöver inte tillstånd sökas enligt dessa föreskrifter.

Länsstyrelsen eller kommunen får, om särskilda skäl föreligger, ge dispens från skyddsföreskrifterna under förutsättning att verksamheten eller åtgärden inte strider mot bestämmelser i miljöbalken och under förutsättning att detta inte motverkar syftet med vattenskyddet.

Skyddsföreskrifterna gäller inom det skyddsområde som markeras på bifogad karta i bilaga 3 till ansökan.

Utöver de specifika skyddsföreskrifter som fastställs för respektive skyddszon inom ett vattenskyddsområde finns andra restriktioner som gäller inom vattenskyddsområden, se exempel i kapitel 4, *Övrig lagstiftning*.

2.2 Övergångsregler

Befintliga verksamheter som är tillståndspliktiga enligt dessa föreskrifter ska senast två år efter det att skyddsföreskrifterna vunnit laga kraft ha lämnat in ansökan om tillstånd till den kommunala nämnden för miljöfrågor respektive till länsstyrelsen förutom gällande muddring och anläggningsarbete i vatten enligt § 13 och § 23 eller materialtäkter enligt § 9 och § 20 där ansökan ska lämnas in till länsstyrelsen. Nya tillståndspliktiga verksamheter ska ha erhållit tillstånd innan verksamheten påbörjas.

I de fall det krävs fysiska åtgärder på befintliga anläggningar, maskiner eller dylikt inom befintlig verksamhet för att uppfylla skyddsföreskrifterna, men tillstånd inte krävs, ska åtgärderna ha genomförts senast två år efter att skyddsföreskrifterna vunnit laga kraft.

2.3 Definitioner

Arbetsfordon

Fordon som är avsedda att användas vid verksamhetsutövning, undantaget fordon som är avsedda enbart för persontransport. Arbetsfordon kan vara traktorer, lastbilar, transportbilar, grävmaskin, vält med mera. Även arbetsfordon uppställda för reparation ingår.

Arbetsmaskin

Alla andra maskiner som inte är ett fordon och som drivs med flytande bränsle eller innehåller oljor. Det kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk med mera.

Avfall

Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallstyp enligt bilaga 3 till avfallsförordningen 2020:614 och som innehavaren gör sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall enligt dessa föreskrifter. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Avloppsvatten

Avser i dessa föreskrifter:

- spillvatten eller annan flytande orenlighet,
- vatten som använts som kylning,
- vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats.

BDT-vatten

Bad- disk och tvättvatten.

Dagvatten

Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra hårdgjorda ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.

Deponering

Uppläggning eller förvaring av avfall på eller i jorden, där avfall förvaras under längre tid än ett år.

Djurenhet

Begreppet djurenhet har samma definition som i miljöprövningsförordning (2013:251).

Djurhållning

Sådan typ av djurhållning som avses i 2 kap. 1–3 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251), t.ex. hållande av nötkreatur, hästar, svin, får eller fjäderfän. Som djurhållning betraktas inte hållande av hund eller katt. Begreppet djurhållning innefattar även bete.

Farligt avfall

Omfattar det avfall som avses i 1 kap. 4 § avfallsförordningen 2020:614.

Farligt gods

Sådant gods som avses i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) (MSBFS 2018:5). Som farligt gods räknas inte gods som är avsett för personligt bruk eller hushållsbruk eller för sport och fritid, under förutsättning att åtgärder vidtas som förhindrar att innehållet kommer ut under normala transportförhållanden.

Förorenade massor

Massor från ett område, en deponi eller mark, grundvatten eller sediment, vars föroreningshalter överskrider lokal eller regional bakgrundshalt.

Hantering

En verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, omlastning eller därmed jämförliga förfaranden.

Kemikalier

Kemiska ämnen och beredningar (blandningar) av kemiska ämnen. Kemiska produkter kan vara specialreglerade så som bekämpningsmedel.

Kemiska bekämpningsmedel

En kemisk produkt som är avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar även träskyddsmedel. Bekämpningsmedel i klass 1 och 2 får bara användas yrkesmässigt. För samtliga medel i klass 1 och för medel i klass 2 med en bokstavsbezeichnung krävs särskilt tillstånd och utbildning för användaren. Medel i klass 3 får användas av alla, även privatpersoner.

Konstgödsel

Omfattar gödsel framställt genom industriella processer.

Mesa

Restprodukt som kan användas som dammbindningsmedel på grusvägar, som kalkningsmedel i jordbruket och vid täckning av deponier. Bildas vid sulfatkokning i en pappersmassafabrik och består av ett slam av olöslig kalciumkarbonat (CaCO_3).

Mängder som normalt förekommer inom ett hushåll

Avser hantering av den mängd som motsvaras av enstaka förpackningar av de storlekarna som man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Naturgödsel

Omfattar gödsel från djur (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel och urin), avloppsslam, humanurin och liknande ämnen med syfte att höja växtproduktionen. Gödsel från direkt betande djur ingår inte i begreppet växtnäringsämnen i dessa föreskrifter.

Sekundärt skydd

Avser anordning som säkerställer att vätska kan uppfångas från en läckande cistern, tank eller annan behållare, eller spill vid tankning. En cistern, tank eller annan behållare som är dubbelmantlad anses ha sekundärt skydd. En invallning, eller rum inomhus med täta väggar, tak och golv är en annan typ av sekundärt skydd.

Slagg

Slagg är en biprodukt vid metallframställning. Det består av olika föroreningar, oxiderade metaller och metall med hög föroreningsgrad. Slagg kan även uppstå vid oxidation av metall vid smält- och värmningsprocesser. Slagg kallas även de sintrade klumpar av obrännbart material och aska som bildas vid förbränning av fasta bränslen (t.ex. kol och koks). Slagg kan tex användas som fyllnadsmaterial och i konstruktionsmaterial för vägar.

Små avloppsanläggningar

Avloppsanläggningar dimensionerade för upp till och med 25 personer.

Upplag

Förvaring av material som läggs öppet på mark, i jord eller i vatten. Som upplag betraktas inte plats på marken för kompostering av hushållsavfall från enskilt hushåll.

2.4 Primär skyddszon

§ 1 PETROLEUMPRODUKTER OCH ANDRA BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större volym än sammanlagt 20 liter, dock max 250 liter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndsplikten gäller för oljetankar för bostadsuppvärmning som förvaras inomhus och som är utrustade med sekundärt skydd. Undantag gäller även för drivmedel i fordon och i arbetsmaskinernas egna bränsletankar samt transport till fastigheter inom området.

Upplysning: I Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2017:5) om skydd mot mark och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor finns ytterligare regler vid hantering av brandfarliga vätskor eller spilloljor inom primär skyddszon.

§ 2 KEMIKALIER OCH KEMISKA BEKÄMPNINGSMEDEL

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Undantag från förbudet gäller hantering av bekämpningsmedel klass 3 i samband med punktsanering av ohyra eller skadedjur inomhus eller i anslutning till byggnader.

Hantering av större mängder kemikalier än vad som normalt förekommer inom ett hushåll kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Brandsläckningsarbete inom vattenskyddsområdet kräver vid påbörjad insats omedelbar anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 3 VÄXTNÄRINGSÄMNINGEN

Spridning av naturgödsel är förbjuden. Övrig hantering av naturgödsel samt yrkesmässig hantering av konstgödsel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 4 SKOGSBRUK

Upplag med en varaktighet längre än 3 månader av bark, flis, spån, ved, timmer eller liknande kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller lagring av brännved för husbehov.

Hantering av plantmaterial som har behandlats med kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Maskinell markberedning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Avverkning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för röjning och gallring.

§ 5 DJURHÅLLNING

Djurhållning för fler än två djurenheter kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 6 AVLOPP

Avloppsanläggningar och kompostering av latrin är förbjudet. Undantag från förbudet gäller för etablering av små avloppsanläggningar för BDT-vatten och slutna tankar för avloppsvatten från WC, på ett avstånd som är större än 100 m från vattentäkten och vattenverkets infiltrationsanläggning. För att tillämpa undantaget krävs tillstånd av

den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från förbudet och tillståndskravet gäller för avloppsledningar till kommunalt vattenverk.

§ 7 AVFALL, UPPLAG OCH DEPONIER

Deponering, lagring eller spridning av farligt avfall eller förorenade massor är förbjudet. Undantag från förbudet gäller om platsen är utrustad med sekundärt skydd men kräver då tillstånd av kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från förbudet gäller även för lagring i kärl avsedda för kommunal sophämtning, för hantering av trädgårdsavfall, rena jordmassor eller motsvarande.

Upplag av snö som kommer från ett område utanför den primära skyddszonen är förbjudet.

Upplag eller tillverkning av asfalt, mesa, oljegrus eller kemiska damm- eller halkbekämpningsmedel är förbjudet.

§ 8 VÄGHÅLLNING

Kemisk halkbekämpning eller kemisk dammbekämpning på vägar kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantagen tillståndskravet är saltblandat grus eller sand med maximalt 2 % salt.

Användning av sopsand som tidigare har använts utanför den primära skyddszonen är förbjuden.

§ 9 MATERIALTÄKT

Täktverksamhet, så som berg-, sand- eller grustäkt, är förbjuden.

§ 10 UPPSTÄLLNING OCH SKÖTSEL AV FORDON OCH MASKINER

Tankning av arbetsfordon och arbetsmaskin är förbjuden. Obevakad uppställning av arbetsfordon eller arbetsmaskin i mer än 8 timmar är förbjuden. Undantag från förbuden gäller om platsen är utrustad med sekundärt skydd.

§ 11 ENERGIANLÄGGNINGAR

Nytablering av anläggning för lagring av eller utvinning av kyla eller värmeenergi från berg, mark eller vatten är förbjuden.

§ 12 ENSKILDA GRUNDVATTENTÄKTER

Nytablering av brunn för enskild vattenförsörjning är förbjuden.

§ 13 SCHAKTNINGS-, MARK- OCH MUDDRINGSARBETEN

Schaktningsarbeten med entreprenadmaskin och schaktningsarbeten som är större än 20 m³ eller djupare än 1 m, i samband med t.ex. vägbyggen, ledningsdraging eller annat byggande, samt andra markarbeten såsom pålning och borrar, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Muddring eller motsvarande anläggningsarbete i vatten kräver tillstånd av länsstyrelsen.

Användning av slagg, avfall eller produkter som helt eller delvis är tillverkade av återvunnet avfall vid mark- eller anläggningsarbeten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 14 BÅTTRAFIK

Båttrafik med 2-taktsmotor är förbjuden. Undantag från förbudet gäller för 2-taktsmotor med direktinsprutning.

Tankning av båt är förbjuden. Undantag från förbudet gäller tankning med max 10 l bränsle om sekundärt skydd finns.

Båtbottentvätt av båtar som målats med biocidfärg är förbjuden. Undantag från förbudet gäller om det sker på plats med för ändamålet avsedd anordning såsom spolplatta med möjlighet att samla upp tvättvatten.

§ 15 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Nyetablering eller ändring av verksamhet, som är anmälningspliktig enligt bilaga till miljöprovningsföreskrifter (2013:251) och som inte regleras under någon annan punkt i dessa skydds-föreskrifter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

2.5 Sekundär skyddszon

§ 16 PETROLEUMPRODUKTER OCH ANDRA BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större volym än sammanlagt 20 liter, dock max 250 liter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndsplikten gäller för oljetankar för bostadsuppvärmning som förvaras inomhus och som är utrustade med sekundärt skydd. Undantag gäller även för drivmedel i fordon och i arbetsmaskinernas egna bränsletankar samt transport till fastigheter inom området.

Upplysning: I Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2017:5) om skydd mot mark och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor finns ytterligare regler vid hantering av brandfarliga vätskor eller spilloljor inom sekundär skyddszon.

§ 17 KEMIKALIER OCH KEMISKA BEKÄMPNINGSMEDEL

Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller hantering av bekämpningsmedel klass 3 i samband med punktsanering av ohyra eller skadedjur i anslutning till byggnader.

Hantering av kemikalier i större mängder än vad som normalt förekommer inom ett hushåll kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Brandsläckningsarbete inom vattenskyddsområdet kräver vid påbörjad insats omedelbar anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 18 AVFALL, UPPLAG OCH DEPONIER

Deponering, lagring eller spridning av farligt avfall eller förorenade massor är förbjudet. Undantag från förbudet gäller om platsen är utrustad med sekundärt skydd men kräver då tillstånd av kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från förbudet gäller även för lagring i kärl avsedda för kommunal sophämtning, för hantering av trädgårdsavfall, rena jordmassor eller motsvarande.

Upplag av snö som kommer från ett område utanför vattenskyddsområdet är förbjudet.

Tillverkning av asfalt, mesa, oljegrus eller kemiska damm- eller halkbekämpningsmedel är förbjuden.

Upplag av asfalt, mesa, oljegrus eller kemiska damm- eller halkbekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 19 VÄGHÅLLNING

Kemisk halkbekämpning eller kemisk dammbekämpning på vägar kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för saltblandat grus eller sand med maximalt 2% salt.

Användning av sopsand som tidigare har använts utanför vattenskyddsområdet är förbjuden.

§ 20 MATERIALTÄKT

Täktverksamhet, så som berg-, sand- eller grustäkt, kräver tillstånd från länsstyrelsen.

§ 21 ENERGIANLÄGGNINGAR

Nytablering av anläggningar för lagring eller utvinning av kyla eller värmeenergi från berg, mark eller vatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 22 ENSKILDA GRUNDVATTENTÄKTER

Nytablering av brunn för enskild vattenförsörjning kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 23 SCHAKTNINGS-, MARK- OCH MUDDRINGSARBETEN

Schaktningsarbeten med entreprenadmaskin och schaktningsarbeten som är större än 50 m³ eller djupare än 1 m, i samband med t.ex. vägbyggen, ledningsdraging eller annat byggande, samt andra markarbeten såsom pålning och borrhning, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Muddring eller motsvarande anläggningsarbete i vatten kräver tillstånd av länsstyrelsen.

§ 24 BÅTTRAFIK

Båttrafik med 2-taktsmotor är förbjuden. Undantag från förbudet gäller för 2-taktsmotor med direktinsprutning.

Tankning av båt är förbjuden. Undantag från förbudet gäller tankning med max 10 l bränsle om sekundärt skydd finns.

Båtbottentvätt av båtar som målats med biocidfärg är förbjuden. Undantag från förbudet gäller om det sker på plats med för ändamålet avsedd anordning såsom spolplatta med möjlighet att samla upp tvättvatten.

§ 25 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Nytablering eller ändring av verksamhet, som är anmälningspliktig enligt bilaga till miljöprövningsförordning (2013:251) och som inte regleras under någon annan punkt i dessa skyddsföreskrifter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

3 Allmänna bestämmelser och upplysningar

3.1 Information till berörda

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade skyddsföreskrifter.

3.2 Beredskap

Beredskapsplaner för dricksvattenförsörjning ska upprättas eller revideras inom två år från den dag dessa föreskrifter träder i kraft.

Uppgifter angående vattenskyddsområdet samt en plan för sanering vid akut föroreningsrisk ska finnas hos räddningstjänsten.

3.3 Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening, ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, vattentäktens huvudman samt miljökontoret i Södertälje kommun.

3.4 Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

3.5 Dispens

Prövningsmyndigheten (kommunen eller länsstyrelsen) får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl. En dispens får förenas med de villkor som behövs. Gnesta kommuns nämnd för miljöfrågor är prövningsmyndighet för samtliga skyddsföreskrifter utom för muddring (§ 13 och § 23) samt materialtäkter (§ 9 och § 20) där Länsstyrelsen i Södermanlands län är prövningsmyndighet.

3.6 Påföljd vid överträdelse av skyddsföreskrift

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. 2 § samt 29 kap. 2 a § miljöbalken (1998:808). Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada, en risk för skada, eller annan olägenhet för de miljövärden som avses att skyddas kan dömas till böter eller fängelse högst två år för brott mot områdesskydd.

3.7 Tillsyn

Grundregeln enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) är att den myndighet som beslutar om att inrätta ett vattenskyddsområde också är tillsynsmyndighet över att föreskrifter inom området följs. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär detta.

4 Övrig lagstiftning

Tillstånd och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut fritar inte från prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i övriga författningar och föreskrifter.

4.1 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I 2 kap. 3 § miljöbalken (SFS 1998:808) finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

4.2 Ny och ersättande lagstiftning

Ny eller ersättande lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom aktuellt vattenskyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter. Det gäller även definitionerna i föreskrifterna.

4.3 Skyltning

Huvudmannen för vattentakten ska se till att informationsskyltar finns uppsatta på väl synlig plats invid vägar som leder in i och genom vattenskyddsområdet. Skyltar får sättas upp på annans mark och om frivillig överenskommelse inte kan träffas kan länsstyrelsen ålägga markägare att upplåta mark för ovan nämnda ändamål. Skyltningen ska utföras enligt Naturvårdsverkets rekommendationer *Utmärkning av vattenskyddsområde*.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. I det fall området är detaljplanlagt krävs bygglov. Inom vägområdet krävs tillstånd av väghållningsmyndigheten enligt 43 § väglagen. Uppsättning av skyltar som inte kräver tillstånd av väghållningsmyndigheten ska ske i samråd med väghållaren.

4.4 Hantering av avfall

För hantering av avfall gäller bestämmelser enligt avfallsförordningen SFS 2020:614.

Anläggning för återvinning, sortering, behandling eller mellanlagring av avfall eller farligt avfall samt viss uppläggning av massor prövas av länsstyrelsen för tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet och den kommunala nämnden för miljöfrågor för anmälningspliktig verksamhet. Gränser för anmälningsplikt regleras i miljöprövningsförordningen (2013:251). Vid prövningen ska skyddet av vattentakten speciellt beaktas och lokaliseringen inom skyddsområdet får endast godkännas om tillräckliga skyddsåtgärder vidtas för att säkerställa att inte mark eller grundvatten förorenas. Alternativa lokaliseringar utanför skyddsområdet ska dock alltid förordas.

4.5 Hantering av brandfarliga vätskor och övriga kemikalier

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5) gäller vid hantering av brandfarliga vätskor (flampunkt som inte överstiger 100 °C) eller spillolja i cisterner ovan och i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner. Inom vattenskyddsområde gäller föreskrifterna för hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spillolja.

I föreskrifterna ställs krav på att den som avser att installera en anordning som omfattas av föreskrifterna ska informera tillsynsmyndigheten om detta. Informationen ska göras fyra veckor innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds. Krav på kontroller finns i föreskrifter om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor (MSBFS 2018:3).

I föreskrifterna från Naturvårdsverket anges särskilda krav som gäller inom vattenskyddsområden. Cisterner ovan mark ska ha sekundärt skydd i form av invallning. Rörledningar och slangledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. Undantag från kravet gäller dock för cisterner med tillhörande ledningar i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat. Rörledning i byggnad får inte dras i eller under golv, utan ska förläggas väl synlig.

Vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde ska skylt med texten "VATTENSKYDD SOMRÅDE" vara uppsatt. Skylten ska vara väl synlig och av varaktig beskaffenhet. Skylten ska även innehålla följande information: Fastighetsbeteckning, adress, volym, högsta fyllningsflöde och innehåll.

Om vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter innehåller strängare krav än föreskrifterna gäller de strängare kraven.

För hantering av kemikalier eller petroleumprodukter ska i övrigt iakttas vad som gäller enligt 14 kap. miljöbalken angående kemiska produkter, lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011), lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381) samt förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (2015:236).

4.6 Användning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2015:2, finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Havs- och vattenmyndighetens vägledning (2016:7) Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Dessa regler gäller parallellt med skyddsföreskrifterna.

Vägledningen innehåller en beskrivning av regelverket och myndigheternas ansvarsfördelning, råd och rekommendationer för vilka uppgifter som bör tas in i en ansökan, förslag på utformning av beslut samt lämplig utformning av villkor för att begränsa oavsiktlig spridning.

Föreskrifterna har stöd av förordning om bekämpningsmedel (SFS 2014:425).

4.7 Transport av farligt gods

Länsstyrelsen anvisar rekommenderade transportvägar för farligt gods i särskilt beslut. Uppdatering av rekommendationerna sker löpande i samarbete med kommunen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Om transporter av farligt gods sker ska det fordon som används uppfylla MSB:s krav enligt ADR/ADR-S.

4.8 Avloppsanläggningar och enskilda avlopp

En avloppsanläggning är enligt miljölagstiftningen en miljöfarlig verksamhet. Ägaren av en avloppsanläggning är en verksamhetsutövare i lagens mening, detta omfattar även enskilda avlopp. I miljöbalkens andra kapitel finns de allmänna hänsynsregler som varje verksamhetsutövare är skyldig att iaktta. Reglerna ställer krav på att man ska känna till de risker för miljön och människors hälsa som verksamheten kan tänkas orsaka, att man utför de skyddsanordningar och försiktighetsmått som inte är orimliga för att undvika olägenhet för människors hälsa eller miljön och att man väljer den lämpligaste platsen för verksamheten.

Det är inte tillåtet att utan tillstånd anlägga ett avlopp med vattentoalett. Om man vill anlägga ett avlopp för bad-, disk- och tvättvatten krävs det i regel en anmälan till kommunala nämnden för miljöfrågor.

Anläggningars funktion ska vara acceptabel enligt den kommunala nämnden för miljöfrågors bedömning. För ändringar i avloppsanläggningars funktion som kan medföra väsentlig förändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning krävs tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten upp till 25 personekvivalenter, samt tillhörande *Vägledning för prövning av små avlopp*. Där framgår vilka krav som bör ställas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken vid prövning och tillsyn av enskilda avlopp. Vidare framgår att vattenskyddsområden är exempel på områden som uppfyller kriterierna för hög skyddsnivå enligt punkt 3, vilket medför ett behov av särskilda försiktighetsmått.

4.9 Vattenverksamhet

Enligt miljöbalken (1998:808) 11 kapitel krävs tillstånd för vattenverksamhet, med vissa undantag. Med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vattenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även bortledning av grundvatten eller utförande av en anläggning för detta samt tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller utförande av en anläggning eller en annan åtgärd för detta, ingår i vattenverksamhet.

Markavvattning får inte utföras utan tillstånd. Tillstånd för markavvattning söks vanligen hos länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolen prövar tillstånd för markavvattning i fall som framgår av 7 kap. 19-20 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Tillstånd till övrig vattenverksamhet söks hos mark- och miljödomstolen. För vissa mindre vattenverksamheter ersätts kravet på tillstånd med att en anmälan till länsstyrelsen ska göras. Verksamheten eller åtgärden får påbörjas tidigast 8 veckor

efter att länsstyrelsen har bedömt att anmälan är komplett. Länsstyrelsen kan svara på frågor angående vilka verksamheter som ska anmälas.

4.10 Båttrafik och sanitetstankar

Bränsle drivna båtmotorer ska uppfylla Transportstyrelsens utsläppskrav i 2016:5.

Tömning av sanitetstankar och utsläpp av mikrobiologiskt eller kemiskt förorenat barlastvatten från båtar omfattas av principiellt förbud enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg.

4.11 Vattenskoter

Enligt förordning (SFS 1993:1053) om användning av vattenskoter får vattenskotrar endast användas i allmänna farleder och på platser där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det allmänna förbud som gäller. Det finns inga områden med tillåtelse för framförande av vattenskotter i Gnesta kommun eller i Frösjön.

4.12 Fordonstvätt

Smutsvatten från tvätt av motorfordon innehåller föroreningar som metaller, oljerester, kemikalier från bilvårdsmedel med mera och är skadligt för människan och miljön, vilket gör att det klassas som avloppsvatten.

Enligt miljöbalken är utsläpp av avloppsvatten en miljöfarlig verksamhet och det är inte tillåtet att släppa ut orenat avloppsvatten. I 9 kap. 7 § miljöbalken står det att: *Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.*

4.13 Energianläggningar

Energianläggningar, t.ex. i form av värmepumpar, är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). Anmälan eller ansökan lämnas till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

4.14 Skogsbruk

Enligt Skogsvårdslagen (SFS 1979:429) och dess följdförfattning SKSFS 1993:2 gäller att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till Skogsstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor före avverkning. I Skogsvårdslagen anges även vilken omfattning en avverkning maximalt får ha för att definieras som röjning eller gallring samt vilka övriga bestämmelser som gäller för skogsmark.

Vid annan avverkning än röjning eller gallring kan den kommunala nämnden för miljöfrågor, i samband med ett eventuellt tillstånd, bland annat ställa krav på en "skyddsremsa" som ska lämnas oavverkat ned mot vattendrag för att undvika erosion.